

Spoločnosť Urbár, pozemkové spoločenstvo, 027 43 , Nižná, obhospodaruje 502,537 ha lesných pozemkov Lesné pozemky patria do okresu Tvrdošín, ležia v katastrálnom území Nižná. Porasty sa nachádzajú v Skorušinskom pohorí a v Oravskej Magure. Sú začlenené do lesnej oblasti: 33A Oravská Magura, 33 D Oravská vrchovina, 44 Oravská kotlina 45 Skorušinské vrchy a Zuberecká brázda.

Geomorfologické pomery

Lokalita podľa geomorfologického členenia patrí :

- do subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, oblasť Stredné Beskydy, celok Oravská Magura podcelok Budín
- do subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty oblasť Podhôrno-magurskej oblasti celok Skorušinské vrchy podcelok Kopec

Geologické pomery

Budínska Magura je charakteristická flyšovými horninami - súvrstvím paleogénnych pieskocov, ílovcov a slieňov , ktoré sa striedajú v rôzne mocných vrstvách. Podcelok patrí do oblasti tzv. magurského flyša a patrí k tektonickej jednotke oravsko – magurskej. Podobne ako iné horniny bol aj flyš v uvedenej oblasti v paleogéne viac krát zvrásnený. Vtedy sa pod vplyvom veľkého tlaku zdvihli do výšky a zvrásnili usadeniny pomerne plytkého mora. Najvýznamnejšia sávka fáza spôsobila vznik spomenutej tektonickej jednotky.

Povrchové vody

Opisované územie tvorí jednoliaty hydrografický celok takmer všetky potoky v ňom prameniace patria do povodia rieky Oravy. Vytvorilo so v mladších treťohorách . Okrem toho po hrebeni Oravských Beskýd, súhlasne so slovensko-poľskou hranicou, prechádza hlavné európske rozvodie medzi baltským a čiernomorským pomorím. Na opisovanom území sa okrem povrchových vôd nachádzajú aj podpovrchové vody.

O odtokové pomery z uvedeného hrebeňa budínskej Magury sa stará potok Hldočín, ktorý vzniká sútokom potokov Ráztoka a potoka Kliník . Najviac vody nimi odteká v mesiacoch apríl a máj v čase topenia snehu. Sú funkčné celoročne.

O odvodnenie a zber vodných zrážok zo Skorušinského pohoria sa v záujmovej oblasti podieľajú tieto potoky . Rubaňový potok , potok Uhliská , Krásnický potok . Každý z nich odvádza zrážky a povrchovú vodu priamo do rieky Orava.

Zdrojom vodnosti povrchových tokov sú zrážky a sneh. Najviac vody nimi preteká na jar v marci - apríli, ako dôsledok topenia snehu. Najmenej vody majú koncom leta a na jeseň, čo spôsobuje nízky úhrn zrážok, resp. i v zime, pretože zrážky tu padajú už vo forme snehu a na odtoku sa podieľajú až v jarných mesiacoch. Vlastnosti podložja a veľká členitosť reliéfu spôsobujú že rieky opisovanej oblasti majú veľmi nevyrovnaný odtok. V čase topenia snehu a za výdatnejších zrážok ich hladina rýchlo stúpa, z pokojných potokov sa stávajú dravé toky. V suchom období sú zasa vodné stavy veľmi nízke.

Nakoľko oblasť tvorí prevažne flyš vytvárajúci nepriepustnú vrstvu, voda rýchlo odteká z uvedenej oblasti, retenčná a akumulčná činnosť a pôsobenie lesa vzhľadom na podložie je minimálna. Uvedení svahy trpia nedostatkom vody, v prípade zrážok sú na nich časté zosuvy pôdy.

Podnebie a klíma

Zemepisná poloha a nadmorská výška spôsobujú, že opisované územie leží v chladnej oblasti. Najchladnejším mesiacom roka je dlhodobo január , jeho priemerné denné teploty kolíšu v intervale od -4 do -7 stupňov Celzia. Celkove o chladnom podnebí uvedenej oblasti svedčí

aj výskyt mrazivých dní v roku, nevysoký počet letných, aj keď v minulých rokoch sa aj v tejto oblasti vyskytli tropické teploty a suché letá s nedostatkom zrážok. Najteplejším a zároveň aj najsuchším mesiacom v roku je mesiac júl. V tomto období sa priemerné teploty pohybujú v rozmedzí 15 – 16 stupňov. Veľmi dlho trvá v uvedených polohách zima (aj keď posledné dva roky sa v predmetnom území nedá hovoriť o dlhej a tuhej zime nakoľko bol minimálny výskyt mrazov a dní so snehovou pokrývkou., potom krátka jar s krátkym a suchým letom.) Takýto stav podnebia neumožňuje drevinám v uvedenej oblasti výrazné zlepšenie zdravotného stavu, zvýšenie prírastku , či vysporiadanie sa s biotickými a abiotickými škodlivými činiteľmi. Časté zvýšenie oblačnosti a studené severovýchodné a severozápadné vetry zamedzujú celkovému rastu drevín a spôsobujú námrazu a z nej vyplývajúce škody. Lesy v tejto oblasti sú atakované aj nízkymi teplotami čo spôsobuje vznik mrazových trhlín a prímrazky asimilačných orgánov. Naopak leto v tejto oblasti býva suché a krátke, takže dreviny trpia nedostatkom vlhky, často sa vyskytuje prísušok a vädnutie asimilačných orgánov. Svahy Budínskej Magury a Skorušinského pohoria sú ovplyvnené častým prúdením severozápadného vetra, ktorý so sebou prináša okrem zmeny teplotných pomerov aj veľké množstvo imisií.

Porasty sú ohrozené aj snehom , kde pod vysokou pokrývkou snehu dochádza k vytváraniu vrcholcových zlomov a následne vývratov.

Zvetrávanie a pôdotvorný substrát

V uvedenej lokalite prevláda pôdny typ podzol , pomiestne sa vyskytuje pôdny typ kambizem typická silne kyslá, kambizem modálna a na malej ploche pri tokoch potokov sú ešte nevyvinuté pôdy a oglejené a pseudoglejové pôdy

Pre pozemkové spoločenstvo sú platné PSoL v členení :

Výmera LPF v ha	platnosť	Názov LC
365,337	2015-2024	Trstená
13,86	2007-2016	Habovka
123,30	2012-2021	Lokca
502,537 ha		

Územie spoločenstva je v rámci Národného plánu ochrany lesov bodu 3. Klasifikácia poškodení lesov SR podľa jednotlivých škodlivých činiteľov v členení na abiotické, biotické a požiare zaradené takto :

Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí vetrom	vysoký stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí snehom	vysoký stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí suchom	vysoký stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí podkôrnym hmyzom na ihličnatých drevinách	Veľmi vysoký stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí podkôrnym hmyzom na listnatých drevinách	nízky stupeň ohrozenia

Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí škodcami koreňov a kmienkov	stredný stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí listožravým hmyzom na listnatých drevinách	stredný stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí listožravým hmyzom na ihličnatých drevinách	vysoký stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí cicavým hmyzom	stredný stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí koreňovými hnilobami	vysoký stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí ostatnými hubovými ochoreniami	vysoký stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí nežiaducou vegetáciou	vysoký stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí inváznymi drevinami	nízky stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí inváznymi bylinami	stredný stupeň ohrozenia
Ohrozenie lesných oblastí a podoblastí požiarmi	nízky stupeň ohrozenia

Prvoradým cieľom pozemkového spoločenstva je revitalizácia a obnova produkčného potenciálu lesných spoločenstiev a trvalé udržiavanie vlastností lesného ekosystému danej oblasti, zachovanie vlastností pôdy a dynamiky lesných porastov. V tých prípadoch, keď bol produkčný potenciál na lesnom pôdnom fonde znehodnotený alebo zničený je treba čo najrýchlejšie prinavrátiť ho do prirodzeného (pôvodu a prírode blízkeho) stavu.

Opatrenia :

- Revitalizácia a obnova produkčného potenciálu lesných spoločenstiev, zvýšenie biodiverzity, zmiernenie klimatických zmien a o podpora prírode blízkeho hospodárenia v lesoch
- Minimalizovanie účinkov škodlivých činiteľov a preventívne opatrenia na predchádzanie a zamedzenie aktivizácie sa škodcov a patogénov v lesoch
- Sanitárne opatrenia na odstránenie zdrojov nákaz , diagnostikovanie a monitorovanie výskytu škodcov a účinné opatrenia na zabránenie prudkého rozvoja škodlivých činiteľov
- Posilňovanie biodiverzity a ekologickej stability lesov a zlepšovaním jeho funkcií, znížením rizika pôdnej erózie, zmenou priestorovej porastovej výstavby monokultúr smreka s cieľom čo najviac sa priblížiť pôvodnému drevinovému zloženiu .
- Vytváranie zdravých, ekologicke stabilných a biologicky diverzifikovaných lesných ekosystémov ako základný predpoklad trvalo udržateľného hospodárenia v podmienkach synergicko-sukcesného pôsobenia škodlivých činiteľov a predpokladanej klimatickej zmeny. Komplexné a dlhodobé aplikovanie postupov prevencie a obrany voči účinku a gradácii škodlivých činiteľov .
- Zvyšovanie vplyvu priaznivých činiteľov prostredia, ktoré zvyšujú odolnosť porastov a súčasne obmedzujú možnosti gradácie hmyzích škodcov v gradačne potenciónálnych ohniskách a plochách s prihliadnutím na prírode blízku ochranu lesa .

Všetky plánované opatrenia vytvárajú komplexný balík postupov v prírode blízkom hospodárení v lese , preto , aby sa ich pôsobením stali jednotlivé do seba zapadajúce a navzájom na seba naväzujúce opatrenia ešte účinnejšie , ako keby boli vytvárané jednotlivo.

Opatrenia sa vykonávali tak, aby zodpovedali terénnym podmienkam stanovišť , kapacitným možnostiam spoločnosti a aby úplne eliminovali komplex biotických a abiotických škodcov v subjekte. Výhodou týchto technologických postupov je ich ekologizácia , pretože pri plánovaní všetkých činností sa navrhovali tie technológie , ktoré sú k životnému prostrediu najšetrnejšie a zároveň ekonomicky efektívne.

Všetky navrhované opatrenia zodpovedajú Národnému lesníckemu programu SR , sú v súlade s certifikačnými postupmi podľa metódy PEFC, zodpovedajú legislatívnym normám, a priaznivo vplývajú na životné prostredie. Všetky aktivity sú na sebe úzko závislé a komplexne riešia revitalizáciu a ozdravenie štruktúry vekového , drevinového zloženia porastov vo vlastníctve subjektov. Technológie a prípravky sú výrazne šetrné k prírodnému prostrediu.

Jednotlivé technológie sú zamerané hlavne na podporu a udržanie biotopu in-situ pri dodržaní podmienok Národného lesníckeho programu. Ide o sklbenie viacerých činností , ktoré v komplexnom riešení prinášajú obrovský multiplikačný efekt, ktorý by sa mal opatreniami projektu naštartovať a zotrvať minimálne 20 rokov.